

16.01.2024

Dnro 21762/03.04.04.04.07/2021

Asia Palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu

Valittaja Satakunnan alueen pelastustoimi/Porin kaupunginhallitus

Päätös, josta valitetaan

Lounais-Suomen aluehallintovirasto, 18.11.2021, LSAVI/5543/2021

Lounais-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä aluehallintovirasto) on pelastuslain 85 §:n (379/2011) 2 momentin nojalla määrännyt Satakunnan alueen pelastustoimen korjaamaan pelastustoimen palvelutasossa olevan huomattavan epäkohdan ja saattamaan pelastustoimen palvelutason alueellaan pelastuslain 85 §:n (379/2011) 1 momentin tarkoittamalle riittävälle tasolle, millä tarkoitetaan pelastuslain 27 §:n (1353/2018) 2 momentin 4 kohdassa pelastuslaitokselle säädettyjen tehtävien suunnittelua ja toteutusta pelastuslain 28 §:n (379/2011) 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Alueen pelastustoimen tulee 30.5.2022 mennessä järjestää Satakunnan pelastuslaitoksen toiminta siten, että kaikkiin A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytetään sisäministeriön antaman pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset pelastustoimen muodostelmat siten, että ne täyttävät ohjeessa annetut reunaehdot muodostelmien henkilömäärien vähimmäisvaatimuksille.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Lounais-Suomen aluehallintoviraston päätös on kumottava.

Asiassa on järjestettävä suullinen käsittely asiantuntijoiden kuulemiseksi.

Valituksenalainen määräys ei ole lainmukainen. Pelastuslaissa tai asetustasolla ei ole määritelty, mitä tarkoituksenmukaisuus- ja tehokkuuskriteereiden sisältö

on, vaan niiden määrittely on jätetty alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä tehtäväksi. Pelastustoiminnan palvelutasolle ei ole pelastuslaissa tai asetustasolla määritelty vähimmäisvaatimuksia. Valituksenalainen päätös perustuu sisäministeriön antaman pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa (jäljempänä suunnitteluohje) annettuihin tavoitearvioihin, mutta valituksenalaisessa päätöksessä on jätetty huomiotta suunnitteluohjeen mukainen mahdollisuus hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja.

Suunnitteluohje ei ole sitova normi. Suunnitteluohje on ohjaavan viranomaisen käsitys siitä, miten pelastustoimen palvelutaso yleisellä tasolla tulisi alueilla määritellä, eikä suunnitteluohjeessa oteta huomioon alueen pelastustoimen paikallisia järjestelyjä ja alueellista riskianalyysiä tai tunnisteta erilaisia onnettomuustyyppisiä. Määräyksen kohteena olevien yksiköiden vahvuudet on kirjattu aluehallintovirastolle toimitettuun palvelutasopäätökseen, jonka aluehallintoviraston on katsottava hyväksyneen, koska se ei ole palauttanut asiakirjaa täydennettäväksi. Sama kirjaus on ollut aikaisemmissakin palvelutasopäätöksissä, minkä vuoksi pelastustoimi on voinut luottaa siihen, että aluehallintovirasto hyväksyisi palvelutasopäätöksen myös tällä kertaa. Valituksenalainen päätös merkitsee alueen pelastustoimelle noin kahden miljoonan euron vuotuisia lisäkustannuksia. Päätös rikkoo perustuslainmukaista laillisuusperiaatetta eikä kyse ole merkitykseltään vähäisestä kuluerästä.

Jos valituksenalaisella määräyksellä katsotaan olevan lainsäädännöllinen perusta, määräys on kuitenkin ylimitoitettu eikä määräykselle ole pelastustoimen ohjeistuksen mukaisia perusteita. Valituksenalaisessa päätöksessä ei ole otettu huomioon alueelliseen riskiarvioon perustuvaa tarkoituksenmukaisuusharkintaa eikä päätös perustu olennaiseen kustannus- ja hyötyanalyysiin. Pelastustoiminnan paikalliset tarpeet ja onnettomuusuhat on arvioitu palvelutasopäätösprosessin yhteydessä. Palvelutaso on suunniteltu ja toteutettu siten, että tehtävät voidaan hoitaa tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Palveluiden riittävyttä ja tehokkuutta seurataan jatkuvasti suunnitteluohjeen mukaisesti. Seurantatietojen perusteella ei ole ollut tehtäviä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmius ei olisi ollut riittävä Harjavallan, Meri-Porin, Kankaanpään ja Ulvilan päivystäviltä paloasemilta niissä tehtävissä, joihin nämä paloasemat ovat ainoina yksiköinä hälytetyt. Alueen pelastustoimi on tekemänsä riskiarvion perusteella sekä suunnitteluohjeen mukaisesti vastesuunnittelussaan määritellyt, että vähäisiin tilanteisiin hälytetään pelastusryhmää vähemmän voimavaroja, jolloin valituksenalaisessa päätöksessä tarkoitettua huomattavaa epäkohtaa ei ole. Jos hätäkeskus luokittelee tehtävän vähäistä merkittävämmäksi, hälytetään tähän aina yhtä yksikköä enemmän voimavaroja, jolloin päätöksessä tarkoitettua huomattavaa epäkohtaa ei ole. Lisäksi päivystävä palomestari arvioi jokaiseen tehtävään hälytettyjen yksiköiden riittävyys heti hälytyksen tultua ja tekee tarvittavat lisähälytykset. Valituksenalainen määräys ei ota huomioon suunnitteluohjeen mukaista mahdollisuutta pelastusryhmää vähäisempien voimavarojen hälyttämisestä tarkoituksenmukaisiin tehtäviin.

Suunnitteluohjeen regressiomalli perustuu lähes 15 vuotta vanhoihin tilastoaineistoihin, ja mallinnustyössä on tiedostettu, että mallinuksissa on puutteita. Sisäministeriön pelastusosasto on useasti tuonut esiin, että suunnitteluohje tullaan päivittämään 2020-luvun tasolle. Useat pelastustoimet ovat tulkinneet lainsäädännön velvoittavuutta ja suunnitteluohjeen sisältöä kuten Satakunnan alueen pelastustoimi, ja vastaava järjestely pelastusryhmää vähäisempien voimavarojen hälyttämisestä on käytössä muuallakin.

Asian käsittely ja selvittäminen

Aluehallintovirasto on antanut lausunnon.

Valittaja on antanut vastineen.

Hallinto-oikeus on ilmoittanut valittajalle, että asiassa ei järjestettäne suullista käsittelyä, ja varannut tilaisuuden esittää kirjallista lisäselvitystä.

Aluehallintovirasto on pyynnöstä toimittanut hallinto-oikeudelle asian käsittelyssä kertyneet asiakirjat. Hallinto-oikeus on lähettänyt asiakirjat tiedoksi valittajalle.

Sisäministeriön pelastusosasto on hallinto-oikeuden pyynnöstä antanut lausunnon, josta oikeudenkäynnin osapuolille on varattu tilaisuus antaa lausunto.

Aluehallintovirasto on antanut lausunnon, joka on lähetetty tiedoksi valittajalle.

Satakunnan hyvinvointialue on antanut lausunnon, joka on lähetetty aluehallintovirastolle. Hyvinvointialue on lähettänyt lausuntonsa tiedoksi myös valittajalle.

Merkitään

Satakunnan kuntien alueensa pelastustoimen järjestämisvastuu on sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaisesti siirtynyt Satakunnan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valittajan vaatimuksen suullisen käsittelyn järjestämisestä.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Ratkaisun perustelut

Vaatimus suullisesta käsittelystä

Valittajan mukaan suullinen käsittely on asiassa tarpeen, koska toimintavalmiuden suunnitteluohjeen perusteiden perusteellinen selvittäminen vaatii asiantuntijoiden kuulemista.

Valittaja on esittänyt asiassa kirjallista selvitystä, jota valittaja on myös voinut täydentää. Kun otetaan lisäksi huomioon asian laatu ja se, minkä vuoksi valittaja on vaatinut suullista käsittelyä, suullisen käsittelyn järjestäminen on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 57 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädetyllä perusteella tarpeetonta.

Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan pelastustoimella tarkoitetaan tehtäväalaa, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta. Saman momentin 2 kohdan mukaan pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastuslain 27 §:n (1353/2018) 1 momentin mukaan alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista tässä laissa sille säädetyistä tehtävistä. Saman pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pelastuslain 28 §:n (379/2011) 1 momentin mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa. Saman pykälän 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan pelastuslaitokselle 27 §:n 2 momentissa säädetyt tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastuslain 28 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen (HE 257/2010 vp) mukaan pykälän 1 momentissa korostetaan paikallisten tarpeiden huomioon ottamista pelastustoimen palvelutason toteuttamisessa. Käsillä olevan pykälän 2 momentissa asetetaan pelastuslaitoksen lakisääteisten tehtävien suunnittelemiselle ja toteuttamiselle vaatimuksia, jotka tulee ottaa huomioon alueen pelastustoimen palvelutasosta päätettäessä. Lakiehdotuksen 85 §:n mukaisesti aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että alueen

pelastustoimen palvelutaso on riittävä. Palvelutason riittävyyttä arvioidessaan aluehallintoviraston tulisi arvioida, ovatko 27 §:n 2 momentissa tarkoitetut tehtävät suunniteltu ja toteutettu 28 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Pelastuslain 29 §:n (379/2011) 1 momentin mukaan alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Saman pykälän 3 momentin mukaan palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle. Jos palvelutasopäätös on puutteellinen, aluehallintovirasto voi palauttaa asiakirjan täydennettäväksi.

Pelastuslain 29 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 257/2010 vp) on muun ohella todettu, että säädöksessä palveluiden tasolla tarkoitetaan esimerkiksi pelastuslaitoksen pelastustoimintaan käytettävien yksiköiden toimintavalmiutta pelastustoimen alueen eri osissa.

Pelastuslain 23 §:n (1387/2019) 1 momentin mukaan sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointia ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä sekä huolehtii muista sisäministeriölle tässä laissa säädetyistä tehtävistä. Saman pykälän 2 momentin mukaan aluehallintovirasto valvoo pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan.

Pelastuslain 85 §:n (379/2011) 1 momentin mukaan aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että alueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä. Saman pykälän 2 momentin mukaan, jos palvelutasossa on huomattavia epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi 105 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla velvoittaa alueen pelastustoimen saattamaan palvelut tässä laissa vaaditulle tasolle.

Pelastuslain 85 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 257/2010 vp) on todettu, että palvelutason valvonnassa aluehallintoviraston tulee arvioida ovatko pelastuslaitoksen 27 §:n 2 momentissa tarkoitetut tehtävät suunniteltu ja toteutettu 28 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Suunnitteluohjeen sisältöä

Sisäministeriön 16.4.2012 antaman pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM016:00/2010) mukaan sen tarkoituksena on ohjata pelastustoimen suunnittelua ja järjestämistä. Ohjetta voidaan käyttää myös pelastustoiminnan kokonaistehokkuuden arvioinnissa. Suunnitteluohjeen tavoitteena on auttaa määrittelemään pelastuslaitoksen tarjoama pelastustoiminnan palvelutaso, joka vahvistetaan palvelutasopäätöksessä. Pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi määritellään riskien

arvioinnin perusteella normaaliolojen toimintavalmius. Lisäksi suunnitellaan tarvittavat toimintavalmiuden muutokset häiriötilanteita varten.

A-kiireellisyysluokan tehtävä edellyttää välitöntä ihmisen, ympäristön tai suurien omaisuusarvojen pelastamista. B-kiireellisyysluokan tehtävä on varmentamaton, mahdollisesti henkeä pelastava tai suuria lisävahinkoja estävä tehtävä. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi tavanomaiset onnettomuudet ja tulipalot, tuntemattoman riskin tehtävät, ilmoitinlaiteilmoitukset kohteesta ja olosuhteista riippuen ja kiireellinen virka-apu toiselle viranomaiselle. C-kiireellisyysluokan tehtäviä ovat staattiset onnettomuudet, joista ei arvioida aiheutuvan välittömästi merkittäviä lisävahinkoja. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi ilmoitinlaiteilmoitukset kohteesta ja olosuhteista riippuen ja kiireetön virka-apu toiselle viranomaiselle. D-kiireellisyysluokan tehtävä ei edellytä välittömiä toimia, mutta se on hoidettava toiminnallisesti sopivana tai asiakkaan kanssa erikseen sovittuna ajankohtana.

Pelastustoiminnan muodostelmia ovat yksikkö, pelastusryhmä, pelastusjoukkue, pelastuskomppania ja pelastusyhtymä. Pelastustoiminnan muodostelmalla on aina johtaja, joka on ensisijaisesti ennalta määrätty, pelastustoiminnan johtajan määräämä tai onnettomuuspaikalle ensimmäisenä saapuneen muodostelman jäsenten yhteisesti sopima henkilö. Pelastusryhmä, pelastusjoukkue, pelastuskomppania ja pelastusyhtymä ovat A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytettäviä pelastustoiminnan muodostelmia. Pelastusryhmä koostuu johtajasta, vähintään kolmesta ja enintään seitsemästä henkilöstä sekä tehtävän mukaisista ajoneuvoista ja kalustosta. Lähtökohtana voidaan pitää, että pelastusryhmän johtajalla on yksikönjohtajan koulutus ja pelastusjoukkueen tai sitä suuremman muodostelman johtaja on päätoiminen päällystöviranhaltija. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu viidestä osatekijästä: henkilöstön määrästä ja laadusta, kaluston määrästä ja laadusta, ennakkoon laadituista toiminnallisista suunnitelmista, johtamisen organisoinnista sekä pelastustoiminnan toimintavalmiusajasta.

Jos riskiarvion perusteella on arvioitavissa, että onnettomuustilanteesta kyetään selviytymään pelastusryhmää pienemmällä kokoonpanolla, voidaan tilanteeseen hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi avunantotehtävät sekä tarkistus- ja varmistustehtävät.

Kaikki pelastustoiminnan muodostelmat voidaan koota tarkoituksenmukaisella tavalla riippumatta siitä, mistä henkilöt onnettomuuspaikalle tulevat. Olennaista on, että muodostelma kykenee aloittamaan tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokittain määritetyssä ajassa.

Asiassa saatu selvitys

Asian valmistelu

Aluehallintovirasto on toimittanut Satakunnan alueen pelastustoimelle 21.5.2021 päivätyn selvityspyynnön koskien pelastustoimen palvelutasoa. Selvityspyynnössä on todettu, että Satakunnan pelastuslaitos on huhtikuussa 2021 toimittanut aluehallintovirastolle alueen pelastustoimen johtokunnan 19.1.2021 kaudelle 2021–2025 hyväksymän palvelutasopäätöksen, jossa välittömässä lähtövalmiudessa olevien paloasemien vuorovahvuuksiksi on merkitty Ulvilan osalta 0+2, Harjavallan osalta 0+2, Kankaanpään osalta 0+3 ja Huittisten osalta 1/0+3, koska Huittisissa on palo esimies yleistyöajassa eli välittömässä valmiudessa arkipäivisin päiväaikaan. Selvityspyynnössä on todettu, että vuosien 2016–2021 välisenä aikana näissä kunnissa on kiireellisten tehtävien osalta ollut puutteita pelastusryhmän vähimmäisvahvuuden 1+3 täyttymisessä. Selvityspyynnön liitteen mukaan pelastusryhmän vähimmäisvaatimus ei ole täyttynyt A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävien osalta Harjavallassa 48 prosentissa, Huittisissa 29 prosentissa, Kankaanpäässä 50 prosentissa ja Ulvilassa 45 prosentissa tehtävistä. Aluehallintovirasto on pyytänyt pelastustoimea selvittämään, miten suunnitteluohjeen mukaiset pelastustoimen muodostelmat A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävien osalta kootaan näiden kuntien alueella ja mihin toimenpiteisiin alueen pelastustoimi aikoo ryhtyä havaitun puutteen korjaamiseksi.

Valittaja on toimittanut aluehallintovirastolle Satakunnan pelastuslaitoksen johtokunnan 12.8.2021 päivätyn selvityksen, jonka mukaan alueen pelastustoimen muodostelmat kootaan lähimmän tai lähimpien yksiköiden periaatteella koko Satakunnan alueella. Hälytysohjeiden mukaisesti pieneen tehtävään hälytetään pelastusryhmä (1–2 sammutusyksikköä), keskisuureen pelastusjoukkue (kolme sammutusyksikköä) ja suureen pelastuskomppania (neljä sammutusyksikköä). Miehitetyillä paloasemilla ovat lähtövalmiudessa seuraavat sammutusyksiköt: Kaakkois-Satakunnan alueeseen kuuluvalla Huittisten miehitetyillä paloasemalla vahvuus on 0+3 ja Harjavallan paloasemalla 0+2. Henkilöstöä täydennetään tarvittaessa vapaavuorohälytyksellä. Pohjois-Satakunnan alueella Kankaanpään paloaseman päätoiminen miehitys on 1+0+3. Pohjois-Satakunnan toimialueen lähtövalmius sisältää myös päivystävän palomestarin. Tätä täydennetään tarvittaessa päätoimisen henkilöstön vapaavuorohälytyksellä. Ulvilan miehitetyn paloaseman vahvuus on 0+2. Paloasema kuuluu Porin toiminta-alueeseen ja sijaitsee yhdeksän kilometrin päässä Kanta-Porin paloasemasta. Ulvilan ja Kanta-Porin miehitetyt paloasemat täydentävät toisiaan päivittäin eri kokoisten muodostelmien hälytystehtävillä. Ulvilan, Harjavallan, Kankaanpään ja Huittisten miehitettyjen paloasemien alueella toimii lisäksi sopimuspalokuntia. Selvityksessä on todettu, että edellä mainittujen paloasemien yksiköt lähtevät ensivaiheessa alle suunnitteluohjeen minimitoiveen (1+3), mutta onnettomuuspaikalle kootaan lisävoimia Satakunnassa tehokkaasti, mitä vahvistavat myös sopimuspalokuntien erinomaisena pidetyt lähtöaikatarkastelut. Muodostelmat on suunniteltu

täydentyväksi suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaisesti tiettyjen toimintavalmiusaikojen saavuttamiseksi.

Satakunnan pelastuslaitoksen 8.11.2021 päivätyssä lausunnossa on todettu, että pelastuslaitos muuttaa hälytysohjettaan Kankaanpään pelastusaseman osalta ympärivuorokautisesti ja Huittisen pelastusaseman osalta arkisin kello 16–06 ja viikonloppuisin siten, että päivystävät palomestarit ohjeistetaan täydentämään vaste A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäville asetetun vaatimustason täyttävällä tavalla. Hätäkeskuksen tehtäväkäsittelyohjeen mukaisesti kaikkiin B-kiireellisyysluokan tehtäviin ei ole tarkoituksenmukaista hälyttää pelastusryhmää. Lausunnon mukaan pelastuslaitos muuttaa lisäksi hälytysohjetta Ulvilan ja Harjavallan pelastusasemien hälytysalueella A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä tekemällä näiden yksiköiden kohdalle aluepiirron. Aluepiirrolla varmistetaan pelastusryhmän hälyttäminen nostamalla toinen lähin tarkoituksenmukainen muodostelma sattuneeseen onnettomuuteen. Hätäkeskuksen tehtäväkäsittelyohjeen mukaisesti kaikkiin B-kiireellisyysluokan tehtäviin ei ole tarkoituksenmukaista hälyttää pelastusryhmää. Edelleen lausunnon mukaan päivystävät palomestarit ohjeistetaan täydentämään vastetta, mikäli tehtävä ulottuu piirrettyjen alueiden ulkopuolelle.

Valituksenalaisen päätöksen sisältöä

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessä esittämissään perusteluissa todennut muun ohella, että suunnitteluohjeessa on määritelty hälytettäville pelastustoimen muodostelmille reunaehdot, joilla varmistetaan, että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Suunnitteluohjeen mukaisesti vähimmäisvaatimuksena pelastustoimen A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin tulee hälyttää vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma, joka koostuu johtajasta ja vähintään kolmesta henkilöstä (1+3). Pelastusryhmää pienemmän muodostelman käyttäminen lähtökohtaisesti ensimmäisenä yksikkönä A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävillä on suunnitteluohjeen mukaista vain siinä tapauksessa, että sen lisäksi samanaikaisesti hälytetään täydentävä yksikkö pelastusryhmävaatimuksen täyttymiseksi. Sisäministeriölle on säädetty pelastustoimea koskeva ohjaustehtävä ja pelastustoiminnan muodostelmien hälyttämisessä tulee noudattaa suunnitteluohjeen reunaehtoja, eikä niihin voi suhtautua vain toiveena.

Päätöksessään aluehallintovirasto on arvioinut, että kuulemisen yhteydessä todetulla toimenpiteellä siitä, että Ulvilan ja Harjavallan yksiköiden osalta laaditaan aluepiirto ja varmistetaan pelastusryhmämuodostelman hälyttäminen, pelastuslain 85 §:n (379/2011) 2 momentissa tarkoitettu huomattava epäkohta poistuu paikallisesti. Aluehallintoviraston arvion mukaan muiden alueiden osalta järjestely ei poista huomattavaa epäkohtaa pelastustoimen palvelutasossa ja on pelastustoimen palvelutason yhdenvertaisuuden näkökulmasta riittämätön. Lisäksi aluehallintovirasto on katsonut, että Satakunnan alueen pelastustoimi ei ole antanut riittävää selvitystä siitä, mihin toimenpiteisiin se aikoo ryhtyä vajaan kahden (0+2) ja

0+3) yksiköiden täydentämiseksi siten, että ne täyttävät suunnitteluohjeen määritelmän pelastusryhmästä kaikkialla Satakunnassa.

Valitusvaiheessa saatu selvitys

Aluehallintoviraston lausunnon mukaan pelastustoimen kiireelliselle tehtävälle hälytettävä vähimmäisvaatimukset täyttävä pelastustoimen muodostelma ei ole palvelutason osana sellainen asia, jonka määrittelyssä tulisi ottaa huomioon pelastustoimen alueellisia riskejä tai ominaispiirteitä, vaan vähimmäisvaatimukset täyttävällä muodostelman määrittämisellä varmistetaan muun muassa pelastustoimintaan osallistuvien riittävä työturvallisuus. Pelastustoimen kiireellisiin tehtäviin sisältyy lähtökohtaisesti tilanteita, joissa pelastustoimen muodostelmalta edellytetään tiettyä suorituskkyä. Esimerkiksi automaattisen paloilmottimen antamalla palohälytystehtävällä tai tulipalotehtävällä voi olla kyseessä onnettomuustilanne, joka edellyttää savusukellustoimintaa. Lisäksi vähimmäisvaatimukset täyttävän muodostelman määrittämisellä turvataan, että autettava saa onnettomuuskohteessa riittävän avun tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja ilman tarpeetonta viivytyä.

Aluehallintoviraston lausunnon mukaan valituksenalainen päätös koskee ainoastaan muodostelman minimivahvuutta eikä siinä oteta kantaa siihen, millaisilla voimavaroilla ja muodostelmalla pelastustehtävään vastataan tai mistä voimavarat muodostelmaan kootaan. Toisin kuin valituksessa on esitetty, hätäkeskus ei luokittele tehtävän kiireellisyyttä vähäistä merkittävämmäksi, vaan ainoastaan kiireelliseksi (A ja B) tai ei-kiireelliseksi (C ja D). Pelastusmuodostelman hälyttäminen tapahtuu hälytysohjeen mukaisesti hätäkeskuksen tekemänä eikä hälyttäminen voi lähtökohtaisesti perustua päivystävän palomestarin tekemään hälyttämiseen. Palomestarin tehtävä ei ole kuunnella radioliikennettä jatkuvasti, eikä käytäntö sen vuoksi vastaa pelastuslain tarkoittamaa tehokasta ja tarkoituksenmukaista pelastustehtävien hoitamista. Kärki-, synergia- ja kevytyksiköiden toimintaperiaate on, että pienemmällä yksiköllä ja henkilöstöresurssilla onnettomuuskohte saavutetaan normaalia pelastusyksikköä nopeammin, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika saadaan toteutumaan riskiruudulle asetetun minimitavoitteen puitteissa. Niiden lisäksi hälytettävää muodostelmaa tulee aina täydentää toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti riittävällä määrällä henkilöstöä ja kalustoa minimivahvuuden 1+3 täyttämiseksi. Suunnitteluohjeen poikkeamiskohdassa tarkoitetaan C- ja D-kiireellisyysluokan pelastustehtäviä, jotka eivät riskiarvion perusteella vaadi kiireellistä pelastustoimintaa. Tällainen ei-kiireellinen tehtävä ei sisällä mahdollisuutta esimerkiksi sille, että kohteessa on tarve aloittaa savusukellusta tai muita erityisiä riskejä sisältävää toimintaa.

Aluehallintovirasto on lausunut, että sen päätöksessä ei ole otettu kantaa toimintavalmiusaikoihin eikä kiireelliselle tehtävälle hälytettävä vähimmäisvaatimuksen täyttävä muodostelma ole sidoksissa niihin. Lisäksi valituksen liitteenä olleet toimintavalmiusaikatilastot ovat harhaanjohtavia, sillä pelastustoiminnan toimintavalmiusajat eivät kirjautu resurssi- ja

tilastojärjestelmään pelastustoimen tehtävissä, joissa pelastusyksikön vahvuus on ollut alle 1+3.

Valittaja on vastineessaan todennut, että hälyttämisjärjestelyissä ei ole sellaisia huomattavia epäkohtia, joiden perusteella korjausmääräys olisi perusteltu. Hätäkeskus tekee jokaisessa tehtävässä riskiarvion, jonka perusteella tehtävä määräytyy kiireelliseksi (A ja B) tai kiireettömäksi (C ja D) sekä pieneksi, keskisuureksi tai suureksi. Kun tehtäviin ohjeistuksen mukaan voidaan hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja, kyse on pieneksi määritellyistä kiireellisistä tehtävistä. Kun keskisuuren tai suuren tehtävän tunnusmerkit täyttyvät, hälytetään tehtävään enemmän voimavaroja. Kokemukset tehtävistä osoittavat, että ne käytännössä hyvin harvoin muuttuvat vaativammiksi, vaan yleisimmin ne arvioidaan todellisuutta vaativammiksi.

Vastineen mukaan aluehallintoviraston näkemys velvollisuudesta täydentää kärki-, synergia- ja kevytyksiköitä minimivahvuuteen ei ota huomioon ohjeen mukaista mahdollisuutta hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja. Ohjeen tässä kohdassa ei erotella eri kiireellisyysluokkien tehtäviä. Sen sijaan ohjeen määritelmässä todetaan, että pelastusryhmä on A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytettävä muodostelma. Kun pelastusryhmän hälyttämisvaade ei määritelmänkään perusteella kosketa C- ja D-kiireellisyysluokan tehtäviä, on tästä tehtävä johtopäätös, että ohjeeseen kirjattu mahdollisuus hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja tarkoittaa nimenomaan A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviä. Pelastustoiminnan palvelutaso on kokonaisuus, jossa oleellisia ovat muun muassa ensimmäisen yksikön saapumisaika ja pelastusryhmän saapumisaika eli tähän perustuva toimintavalmiusaika. Väite siitä, että aluehallintovirasto ei ota päätöksessään kantaa toimintavalmiusaikoihin, ei pidä paikkaansa, kun suunnitteluohjeen mukaan aluehallintovirasto nimenomaisesti valvoo ensimmäisen yksikön saapumisaikaa ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan toteutumista.

Sisäministeriö on 17.2.2023 hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa todennut, että vaikka toimintavalmiuden suunnitteluohje ei ole muodollisesti sitova, se on sisäministeriön pelastustoimea koskevan ohjaustehtävän johdosta otettava keskeisesti huomioon pelastustoimen toimintavalmiuden suunnittelua ja toimintavalmiuden riittävyden arviointia koskevassa päätöksenteossa. Vähimmäisvaatimuksesta poikkeamisen osalta sisäministeriö on todennut, että pelastustoiminnan voimavarat on mitoitettava siten, että niillä pystytään toimimaan tehokkaasti onnettomuustilanteissa. Riskin hallitseminen on tarkoituksenmukaista suunnitella siten, että myös riskikohteissa palvelutasopäätöksen mukaisella pelastustoiminnan toimintavalmiudella kyetään saamaan tilanne hallintaan. Suunnitteluohjeeseen on kirjattu sisäministeriön näkemys siitä, millä pelastustoiminnan muodostelmilla ja vähimmäishenkilöstömäärällä A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävät kyetään hoitamaan asianmukaisesti.

Satakunnan hyvinvointialue on 24.4.2023 päivätyssä lausunnossaan viitannut valituskirjelmässä ja muissa aiemmissa asiakirjoissa esitettyihin näkemyksiin ja perusteluihin aluehallintoviranomaisen päätöksen kumoamiseksi.

Satakunnan hyvinvointialue on todennut, että Satakunnan pelastustoimi on säännöllisesti seurannut toimintavalmiutta, ja myös aluehallintovirasto on vuonna 2020 antamassaan asiantuntija-arviossaan todennut, ettei yhdessäkään riskiruudussa ole ollut puutteita vuosina 2017–2020, eikä niin kutsuttuja ongelmaruutuja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen osalta ole ollut. Asiassa ei ole kyse pelastustoiminnan palvelutason huomattavasta puutteesta. Satakunnan pelastuslaitoksen tekemässä selvityksessä vuosilta 2019–2021 hälytetty vaste oli arvioitu riittämättömäksi vain noin yhdessä prosentissa kaikista tehtävistä. Suunnitteluohjeen mukaan tilanteeseen voidaan hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja, jos riskiarvion perusteella on arvioitavissa, että onnettomuustilanteesta kyetään selviytymään pelastusryhmää pienemmällä kokoonpanolla. Tämä jätetään huomioimatta aluehallintoviraston korjausmääräyksessä ja sisäministeriön lausunnossa. Aluehallintovirasto on aiemmin katsonut Satakunnan alueen pelastustoiminnan antamat selvitykset pelastustoimen palvelutasosta ja hälytettävien yksiköiden kokoonpanoista riittäväksi, vaikka pelastustoimen/-laitoksen riskiympäristössä ja toiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia. Aluehallintoviraston päätöksen antamisen ajankohtana valmistelussa on ollut toimintavalmiuden suunnitteluohjeen uudistus, jonka perusteella on voitu kyseenalaistaa aluehallintoviraston muuttunut tulkinta Satakunnan alueen pelastustoimen palvelutason huomattavasta puutteesta.

Oikeudellinen arviointi

Asiassa on kyse siitä, onko aluehallintovirasto voinut katsoa Satakunnan alueen pelastustoimen palvelutasossa olevan huomattava epäkohta pelastustoiminnan riittävydessä, kun kaikkiin A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin ei ole hälytettävissä vähintään johtajasta ja kolmesta henkilöstä koostuvaa pelastusryhmää.

Hallinto-oikeus toteaa, että sisäministeriölle on pelastuslaissa säädetty johto-, ohjaus- ja valvontatehtävä, jonka nojalla se on laatinut pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen. Ohjeen tarkoituksena on muun ohella auttaa määrittelemään palvelutasopäätöksessä vahvistettava riittävä palvelutaso. Ohjetta ei ole laadittu oikeudellisesti sitovaksi. Hallinto-oikeus katsoo kuitenkin, että aluehallintovirasto on voinut käyttää suunnitteluohjetta apunaan arvioidessaan palvelutason riittävyttä ja valvoessaan sitä, onko palvelutaso suunniteltu ja toteutettu asianmukaisesti.

Aluehallintovirasto ei ole palauttanut pelastuslain 29 §:n 3 momentin (379/2011) mukaisesti puutteelliseksi katsomaansa palvelutasopäätöstä pelastustoimelle täydennettäväksi. Aluehallintovirasto on kuitenkin 21.5.2021 päivityssä selvityspyynnössään tuonut esiin palvelutasopäätöksessä havaitsemansa epäkohdat ja pyytänyt pelastustoimea ilmoittamaan, miten havaitut puutteet korjataan. Hallinto-oikeus katsoo, että valvovana viranomaisena aluehallintovirastolla on velvollisuus puuttua palvelutasopäätöksessä havaitsemiinsa epäkohtiin huolimatta siitä, miten yksiköiden vahvuudet on aiemmissa palvelutasopäätöksissä määritelty. Aluehallintoviraston ei ole katsottava valituksessa tarkoitetuin tavoin

tosiasiallisesti tai muutoinkaan hyväksyneen palvelutasopäätöstä, eivätkä aluehallintoviraston aiemmin hyväksymät palvelutasopäätökset siten muodosta estettä aluehallintoviraston valvontamenettelylle.

Hallinto-oikeus toteaa, että henkilöstön määrä ja laatu, joilla tässä tapauksessa tarkoitetaan tehtäviin lähetettävää muodostelmaa, ovat pelastustoiminnan tehokkaan suorittamisen osatekijöitä toimintavalmiusajan ohella. Aluehallintovirasto on päätöksellään puuttunut siihen, ettei palvelutasoa ole suunniteltu ja toteutettu siten, että pelastustoimen kiireelliset tehtävät voidaan hälyttää riittävällä muodostelmavahvuudella. Hallinto-oikeus katsoo tässä tilanteessa, ettei pelastustoimen esittämillä selvityksillä toimintavalmiusaikojen täyttymisestä ole merkitystä asian arvioinnissa.

Suunnitteluohjeessa on määritelty, että A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäville lähetettävä pienin muodostelma on johtajasta ja vähintään kolmesta henkilöstä koostuva pelastusryhmä. Suunnitteluohjeessa ei ole erikseen määritelty C- ja D-kiireellisyysluokan tehtäville lähetettäviä muodostelmia. C- ja D-kiireellisyysluokkiin kuuluvat tehtävät ovat luonteeltaan staattisia onnettomuuksia, joista ei arvioida aiheutuvan välittömästi merkittäviä lisävahinkoja, kuten esimerkiksi ilmoitinlaiteilmoitukset ja kiireettömät virkaavut. C- ja D-kiireellisyysluokkaan kuuluvien tehtävien luonne sekä A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin lähetettävästä muodostelmasta suunnitteluohjeessa esitetty huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että tilanne, jossa riskiarvion mukaan tilanteeseen voidaan hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja, koskee vain C- ja D-kiireellisyysluokan tehtäviä.

Palvelutaso käsittää pelastustoimintaan käytettävien yksiköiden toimintavalmiuden. Toimintavalmiuden tulee olla riittävä. Tehtävät on pelastuslain mukaan suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Sisäministeriö on ohjauksessaan lähtenyt siitä, että tehokas pelastustoiminta edellyttää toimivaa johtamista. Hallinto-oikeus katsoo, että A- ja B-kiireellisyysluokkaan kuuluvien tehtävien viivytyksetön ja tehokas toiminta edellyttää riittävää henkilöstöä ja ammattimaista tilanteen johtamista, jotta edellytykset tehokkaan pelastustoiminnan aloittamiselle ovat olemassa. Lähtökohtana voidaan tästä syystä pitää sitä, että hälytettävässä muodostelmassa on aina johtaja sekä riittävä määrä muuta henkilöstöä ja kalustoa. Hallinto-oikeus toteaa, että hälytettävien muodostelmien vähimmäisvaatimuksella pyritään turvaamaan viivytyksetön ja tehokas apu sen tarvitsijalle. Kun lisäksi otetaan huomioon, että vaatimukset A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytettyjen muodostelmien vahvuuksista ovat samat kaikilla pelastustoimen alueilla, suunnitteluohjeessa määritetystä vähimmäismuodostelman koosta ei voida poiketa kustannustehokkuuteen vetoamalla.

Asiassa saadun selvityksen mukaan pelastustoimen alueella Harjavallan, Huittisten, Kankaanpään ja Ulvilan paloasemilla lähtövalmiudessa olevan ja kiireelliselle tehtävälle lähetettävän yksikön vahvuus on pienempi kuin 1+3. Vahvuuksista puuttuu näissä yksiköissä johtaja ja osan osalta lisäksi muita

vahvuuteen luettavia henkilöitä. Tehtävien, joissa vahvuus 1+3 ei täyty, osuus kaikista suoritetuista tehtävistä on ollut paikoin jopa huomattava. Riittävässä palvelutasossa on kysymys toimintavalmiuden suunnittelusta ja toteutuksesta mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tästä näkökulmasta ei ole riittävää, että tarkoituksenmukaisuuteen vedoten vahvuutta täydennetään myöhemmin tehtävän kuluessa, koska puutteet muodostelman vahvuudessa voivat johtaa tehokkaan pelastustoiminnan aloittamisen viivästymiseen. Kuulemisen yhteydessä alueen pelastustoimen esittämät toimenpiteet eivät poista todettuja epäkohtia kuin paikallisesti. Aluehallintovirasto on siten voinut pelastustoimea valvovana viranomaisena katsoa, että Satakunnan alueen pelastustoimen palvelutasossa on ollut huomattava epäkohta ja määrätä Satakunnan alueen pelastustoimen korjaamaan pelastustoimen palvelutason alueellaan pelastuslain 85 §:n (379/2011) 1 momentin tarkoittamalle riittävälle tasolle. Aluehallintoviraston päätöksen antamisen ajankohtana valmistelussa olleella toimintavalmiuden suunnitteluohjeen uudistuksella ei ole vaikutusta tämän asian arviointiin.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Hallintovalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Tiina Forsten, Jukka Vanto ja Sanna Aalto. Asian on esitellyt hallinto-oikeuden esittelijä Timo Korkiasaari.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu

Päätös tavallisena tiedoksiantona kirjeellä

Porin kaupunginhallitus

Oikeudenkäyntimaksu 260 euroa

Päätös tavallisena tiedoksiantona sähköisesti

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Päätös tavallisena tiedoksiantona sähköisesti

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus

Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku

turku.hao@oikeus.fi

Puh. 029 56 42400

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen**VALITUSOSOITUS (Hallintovalitus)**

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon **kirjeitse tavallisena tiedoksiantona** lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. **Viranomaisen** tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä **todisteellista tiedoksiantotapaa** vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon vastaanottotodistuksen, saantitodistuksen tai tiedoksiantotodistuksen osoittamana päivänä. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä **tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa** vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. **Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti** tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Sen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisessä asiointipalvelussa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite:	Postiosoite:
Fabianinkatu 15	PL 180
00130 Helsinki	00131 HELSINKI

Puhelin: 029 56 40260 (kirjaamo)

Fax: 029 56 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ
OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuimmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Lopputuloksesta riippumatta maksu peritään kuitenkin veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistunmaksulaki (1455/2015)